

T.C.
YARGITAY
CEZA GENEL KURULU

Esas : 2017/849
Karar : 2020/466
Tarih : 17.11.2020

- İMAR KİRLİLİĞİNE NEDEN OLMA SUÇU
- ADİL YARGILANMA İLKESİNİN İHLALİ
- ORTAK MÜDAFİLERİN HUKUKİ YARDIMINDAN YARARLANMA
- SANIKLAR ARASINDA MENFAAT ÇATIŞMASI BULUNMASI

(1136 s. AK m. 38)
(5271 s. Ceza Muhakemesi K m. 152)
(5237 s. TCK m. 184)
(Yargıtay İç Yönetmeliği m. 27)

ÖZET

Uyuşmazlık; sanıklar ... ve ...'a atılı imar kirliliğine neden olma suçunun unsurlarıyla sabit olup olmadığının belirlenmesine ilişkin ise de Yargıtay İç Yönetmeliği'nin 27. maddesi uyarınca öncelikle sanıklar arasında menfaat çatışması bulunup bulunmadığı, buna bağlı olarak da aynı müdafinin hukuki yardımından yararlanmalarının savunma hakkının sınırlanması niteliğinde olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Sanıkların aşamalarda birbirlerini suçlayarak haklarında imar kirliliğine neden olma suçundan kamu davası açılmasına yol açan ifadelerinin savunmalarını zayıflatacak nitelikte olması, bu durumun anılan suçtan mahkûm olan sanıklar arasında menfaat çatışmasına sebebiyet vermesi ve sanıkların aynı müdafilerin hukuki yardımından yararlanmalarının savunmalarında zafiyet oluşturması nedeniyle savunmalarının farklı müdafiler tarafından üstlenilmesinin sağlanması gerektiği nazara alınmadan Yerel Mahkemece duruşmaya devam edilerek hüküm kurulmasının, CMK'nın 152, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 38 ve Avukatlık Meslek Kuralları'nın 35. maddelerine aykırı olduğu ve bunun AİHS'nin 6. maddesinde asgari şartları belirtilen adil yargılanma ilkesini ihlal ettiği kabul edilmelidir. Bu itibarla, Yerel Mahkemenin sanıklar ... ve ...'a yönelik imar kirliliğine neden olma suçundan kurulan mahkûmiyet hükümlerinin, sanıklar arasında menfaat çatışması bulunması nedeniyle ortak müdafilerin hukuki yardımından yararlanmalarının sanıkların savunmalarında zafiyet oluşturduğunun gözetilmemesi nedeniyle diğer yönleri incelenmeksizin bozulmasına karar verilmelidir.

İmar kirliliğine neden olma suçundan sanıklar ... ve...'ın TCK'nın 37/1. maddesi delaletiyle 184/1, 62, 50/1-a ve 52/2-4. maddeleri uyarınca 9.000 TL adli para cezasıyla cezalandırılmalarına ve taksitlendirmeye ilişkin Bursa 8. Asliye Ceza Mahkemesince verilen 22.05.2014 tarihli ve 79-292 sayılı hükümlerin, sanıklar müdafileri tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 18. Ceza Dairesince 14.12.2015 tarih ve 15057-13359 sayı ile;

"Yargılamaya konu deponun üstünün açık olması ve alan kazanımının söz konusu olmaması karşısında, yapılan yapının 3194 sayılı Kanun'un 5. maddesinde tanımı yapılan bina vasfında olmadığı, bu sebeple suçun unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden sanıkların mahkûmiyetine karar verilmesi," isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmiştir.

Yerel Mahkeme ise 04.05.2016 tarih ve 130-430 sayı ile; bozmaya direnerek önceki hükümler gibi sanıkların mahkûmiyetine karar vermiştir.

Direnme kararına konu bu hükümlerin de sanıklar müdafisi tarafından temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 25.09.2016 tarihli ve 282047 sayılı "Bozma" istekli tebliğnamesiyle Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gelen dosya 14.12.2016 tarih ve 1215-1747 sayı ile 6763 sayılı Kanun'un 38. maddesi ile 5320 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 10. madde uyarınca kararına direnilen Daireye gönderilmiş,

aynı madde uyarınca inceleme yapan Yargıtay 18. Ceza Dairesince 22.05.2017 tarih ve 547-6284 sayı ile direnme kararının yerinde görülmemesi üzerine Yargıtay Birinci Başkanlığına iade edilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

CEZA GENEL KURULU KARARI

İnceleme dışı sanık... hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair karar kesinleşmiş olup direnmenin kapsamına göre inceleme sanıklar ... ve ... yönüyle sınırlı olarak yapılmıştır.

Özel Daire ile Yerel Mahkeme arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; sanıklar ... ve ...'a atılı imar kirliliğine neden olma suçunun unsurlarıyla sabit olup olmadığının belirlenmesine ilişkin ise de Yargıtay İç Yönetmeliği'nin 27. maddesi uyarınca öncelikle sanıklar arasında menfaat çatışması bulunup bulunmadığı, buna bağlı olarak da aynı müdafinin hukuki yardımından yararlanmalarının savunma hakkının sınırlanması niteliğinde olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

İncelenen dosya kapsamında;

Bursa Cumhuriyet Başsavcılığınca 14.01.2013 tarih ve 704-359 sayı ile; sanıklar hakkında belediyeden ruhsat almaksızın suç yerinde inşaat yaptıklarının tespit edildiği ve bu şekilde imar kirliliğine neden olmak suçunu işledikleri iddiasıyla kamu davası açıldığı,

Bursa 17. Noterliğince düzenlenen 14.01.2011 tarihli ve 1249 yevmiye numaralı vekâletname ile sanık ... tarafından, anılan Noterlikçe düzenlenen 01.04.2011 tarihli ve 8600 yevmiye numaralı vekâletname ile ise sanık ... tarafından ..., ... ve ...'in vekil tayin edildikleri,

Kovuşturma aşamasında 13.03.2014 tarihli oturumda Avukat ...'in, 04.05.2016 tarihli oturumda ise Avukat ... yerine yetki belgeli Avukat...'nın sanıkların müdafilik görevini yerine getirdikleri, Avukatlar ... ve...'nın sanıklar adına süre tutum dilekçesi verdiği, Avukat ... tarafından ise sanıklar adına gerekçeli temyiz dilekçesi sunulduğu,

Anlaşılmıştır.

Sanık ... soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcılığında; olaydan sonradan haberinin olduğunu, sadece şirket yetkilisi olarak görev yaptığını, diğer işlemlerden ve söz konusu binanın yapımından babası olan ...'in haberinin bulunduğunu ve sanık ...'nin bu işlerle ilgilendiğini, ayrıca olay tarihinde askerlik hizmeti yaptığını,

Kovuşturma aşamasında ise Nurkem Tekstil Konfeksiyon Limited Şirketi'nin, adına kayıtlı olduğunu, kendisi askerdeyken anılan şirkete ait suç konusu yerde mevcut olan binanın üzerine çatı yapıldığını, bu yapıyla bir ilgisi olmadığını, önceki beyanının doğru olduğunu,

Sanık ... soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcılığında; suça konu tutanaktaki iş yerinin sanık ...'a ait olduğunu, sanık ...'un söz konusu kaçak yapıyı askere gitmeden yaptırdığını, sanık ...'un anlatımının doğru olmadığını, hem şirket yetkilisinin hem de işleri takip edenin sanık ... olduğunu,

Kovuşturma aşamasında ise, Nurkem Tekstil Konfeksiyon Limited Şirketi'nin, oğulları ... ve...'in olduğunu, bu yerle bir ilgisi olmadığını, inceleme dışı sanık...'in aldığı yeni bir iş makinesi çatıya sığmadığı için çatı panelini kaldırıp çatıyı yükselttiğini, önceki beyanının doğru olduğunu,

Savunmuşlardır.

Anayasa'nın "Temel Hak ve Ödevler" başlıklı İkinci Kısmının "Kişinin Hak ve Ödevleri" başlıklı İkinci bölümünde yer alan "Hak Arama Hürriyeti" başlıklı 36. maddesinde, herkesin meşru vasıta ve yollardan yararlanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahip olduğu belirtilerek savunma hakkı da güvence altına alınmıştır. Sanık bu hakkını bizzat kullanabileceği gibi müdafisi aracılığı ile de kullanabilecektir.

Anayasamızın 90. maddesi uyarınca iç hukuk kuralı hâline gelen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde;

"1- Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir..

2. Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar suçsuz sayılır.

3. Her sanık en azından aşağıdaki haklara sahiptir:

a) Kendisine yöneltilen suçlamanın niteliği ve nedeninden en kısa zamanda, anladığı bir dille ve ayrıntılı olarak haberdar edilmek;

b) Savunmasını hazırlamak için gerekli zamana ve kolaylıklara sahip olmak;

c) Kendi kendini savunmak veya kendi seçeceği bir savunmacının yardımından yararlanmak ve eğer savunmacı tutmak için mali olanaklardan yoksun bulunuyor ve adaletin selameti gerektiriyorsa, mahkemece görevlendirilecek bir avukatın para ödemeksizin yardımından yararlanabilmek..." şeklinde adil yargılanma hakkının asgari şartları gösterilmiştir.

5271 sayılı CMK'nın, "Şüpheli veya sanığın birden fazla olması hâlinde savunma" başlıklı 152. maddesi ise; "Yararları birbirine uygun olan birden fazla şüpheli veya sanığın savunması aynı müdafie verilebilir." hükmünü içermektedir.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 38. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi ile de avukata, aynı işte menfaati zıt olan bir tarafa vekâlet etmesi hâlinde, gelen işi reddetmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Türkiye Barolar Birliğince kabul edilen Avukatlık Meslek Kuralları'nın 35. maddesinde de "Avukat aynı davada birinin savunması öbürünün savunmasına zarar verebilecek durumda olan iki kişinin birden vekaletini kabul edemez." kuralına yer verilmiştir.

Bütün bu hükümlere göre önemli olan, savunmanın hiçbir şekilde zafiyete uğramaması olduğundan, menfaat zıtlığı dar anlamda yorumlanmamalıdır.

Nitekim öğretide de aynı görüş benimsenmiş, şüpheli veya sanıklardan birisinin savunulması ancak diğer sanığın suçlanmasıyla sağlanabiliyorsa, çıkarların çatıştığı ve müdafilerinin değişik kişiler olması gerektiği belirtilmiştir (Nur Centel-Hamide Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul, 2013, 10. Bası, s. 172).

Ceza Genel Kurulunun 19.11.2013 tarihli ve 114 - 463; 08.06.2010 tarihli ve 35-140 ile 20.10.2009 tarihli ve 85-242 sayılı kararlarında da birlikte suç işlediği iddia edilen sanıkların müdafiliğinin tek avukat tarafından üstlenilmesi ve birisinin savunmasının diğerinin savunmasına zarar verebilecek mahiyette olması hâlinde, bu durumun sanıklar arasındaki menfaat çatışması nedeniyle, bazı sanıkların savunmaları bakımından zafiyet oluşturacağı ve savunma hakkının sınırlanması sonucunu doğuracağı kabul edilmiştir.

Ön sorun konusu bu açıklamalar ışığında değerlendirildiğinde;

Bursa Cumhuriyet Başsavcılığınca sanıklar... ve... hakkında belediyeden ruhsat almaksızın suç yerinde inşaat yaparak imar kirliliğine neden olmak suçunu işledikleri iddiasıyla kamu davası açıldığı, Bursa 17. Noterliğince farklı tarihlerde düzenlenen vekâletnamelerle sanıklar tarafından ..., ... ve ...'ın vekil tayin edildikleri, kovuşturma aşamasında 13.03.2014 tarihli oturumda Avukat ...'in, 04.05.2016 tarihli oturumda ise Avukat ...'ın yetki verdiği Avukat...'nın sanıkların müdafilik görevini yerine getirdikleri, Avukatlar ... ve... 'nın sanıklar adına süre tutum dilekçesi verdiği, Avukat ... tarafından ise sanıklar adına gerekçeli temyiz dilekçesi sunulduğu, sanık ...'un aşamalarda söz konusu binanın yapımından babası olan... 'nın haberinin bulunduğu ve sanık ...'nın bu işlerle ilgilendiğini, sanık ...'nın ise aşamalarda suça konu tutanaktaki iş yerinin sanık ...'a ait olduğunu, sanık ...'un söz konusu kaçak yapıyı askere gitmeden yaptırdığını savunduğu olayda;

Sanıkların aşamalarda birbirlerini suçlayarak haklarında imar kirliliğine neden olma suçundan kamu davası açılmasına yol açan ifadelerinin savunmalarını zayıflatacak nitelikte olması, bu durumun anılan suçtan mahkûm olan sanıklar arasında menfaat çatışmasına sebebiyet vermesi ve sanıkların aynı müdafilerin hukuki yardımından yararlanmalarının savunmalarında zafiyet oluşturması nedeniyle savunmalarının farklı müdafiler tarafından üstlenilmesinin sağlanması gerektiği nazara alınmadan Yerel Mahkemece duruşmaya devam edilerek hüküm kurulmasının, CMK'nın 152, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 38 ve Avukatlık Meslek Kurallarının 35. maddelerine aykırı olduğu ve bunun AİHS'nin 6. maddesinde asgari şartları belirtilen adil yargılanma ilkesini ihlal ettiği kabul edilmelidir.

Bu itibarla, Yerel Mahkemenin sanıklar ... ve ...'a yönelik imar kirliliğine neden olma suçundan kurulan mahkûmiyet hükümlerinin, sanıklar arasında menfaat çatışması bulunması nedeniyle ortak müdafilerin hukuki yardımından yararlanmalarının sanıkların savunmalarında zafiyet oluşturduğunun gözetilmemesi nedeniyle diğer yönleri incelenmeksizin bozulmasına karar verilmelidir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan bir Ceza Genel Kurulu Üyesi; "Sanıklar arasında menfaat çatışması bulunmadığı" düşüncesiyle karşı oy kullanmıştır.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

1- Sanıklar ... ve ... hakkında Bursa 8. Asliye Ceza Mahkemesinin 04.05.2016 tarih ve 130-430 sayılı direnme kararına konu hükümlerinin, sanıklar arasında menfaat çatışması bulunması ve bu nedenle ortak müdafilerin hukuki yardımından yararlanmalarının sanıkların savunmalarında zafiyet oluşturduğunun gözetilmemesi nedeniyle diğer yönleri incelenmeksizin **BOZULMASINA**,

2- Dosyanın, mahalline gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİ EDİLMESİNE, 17.11.2020 tarihinde yapılan müzakerede oy çokluğuyla karar verildi.